2022 m. vasario 15 d., antradienis

P9_TA(2022)0024

Genetiškai modifikuotos sojos GMB151 (BCS-GM151-6)

2022 m. vasario 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų GMB151 (BCS-GM151-6), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (D075506/01 – 2021/2947(RSP))

(2022/C 342/03)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų GMB151 (BCS-GM151-6), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (D075506/01,

— atsižvelgdamas į 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų ([1]), ypač į jo 7 straipsnio 3 dalį ir 19 straipsnio 3 dalį,

— atsižvelgdamas į tai, kad Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 35 straipsnyje nurodytas Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas per 2022 m. vasario 4 d. vykusį balsavimą nusprendė nuomonės neteikti,

— atsižvelgdamas į 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai ([2]), 11 ir 13 straipsnius,

— atsižvelgdamas į Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) 2021 m. sausio 27 d. priimtą nuomonę, kuri paskelbta 2021 m. balandžio 19 d. ([3]),

— atsižvelgdamas į ankstesnę savo rezoliuciją, kuria prieštaraujama leidimui naudoti genetiškai modifikuotus organizmus (GMO) ([4]),

---

([1]) OL L 268, 2003 10 18, p. 1.
([2]) OL L 55, 2011 2 28, p. 13.
([3]) EFSA genetiškai modifikuotų organizmų mokslinės grupės nuomonė dėl maiste ir pašaruose naudojamų genetiškai modifikuotų sojų GMB 151 pagal Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 (paraiška EFSA-GMO-NL-2018.153), EFSA leidinys 2021; 19(4):6424, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6424.
([4]) Per aštuntąją kadenciją Parlamentas priėmė 36 rezoliucijas, kuriose prieštaraujama leidimui naudoti GMO. Be to, per devintąją kadenciją Parlamentas priėmė šias rezoliucijas:
— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0028);
— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0029);
— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų, trijų arba keturių atskirų MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ir DAS-40278-9 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0030);
— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), kurie iš jos sudaryti arba kurie iš jos pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0054);
— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 89788 (MON-89788-1), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0055);

— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ir jų subkombinacijų MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ir NK603 × DAS-40278-9, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0056);

— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, kuriuose yra dvi, trys, keturios ar penkios modifikacijos Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 ir GA21, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2019)0057);

— 2020 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0069);

— 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų arba trijų atskirų MON 87427, MON 89034, MIR162 ir NK603 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, ir kuriuo panaikinamas Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/1111, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0291);

— 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0292);

— 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama teikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 ×MON 87460 × MON 89034 ×MIR162 × NK603 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų, trijų arba keturių atskirų MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 ir NK603 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0293);

— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0365);

— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama teikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų arba trijų atskirų MON 87427, MON 89034, MIR162 ir MON 87411 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0366);

— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), kurie iš jos sudaryti arba kurie iš jos pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2020)0367);

— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 88017 (MON-88Ø17-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti (priimti tekstai, P9_TA(2020)0368);

— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 (MON-89Ø34-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti (priimti tekstai, P9_TA(2020)0369);

— 2021 m. kovo 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės GHB614 × T304-40 × GHB119, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2021)0080);

— 2021 m. kovo 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2021)0081);

2022 m. vasario 15 d., antradienis

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 112 straipsnio 2 ir 3 dalis,

— atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,

A. kadangi 2018 m. spalio 9 d. Vokietijoje įsisteigusi bendrovė BASF SE JAV įsisteigusios bendrovės „BASF Agricultural Solutions Seed US LLC“ (toliau – pareiškėjas) vardu pateikė paraišką dėl maisto produktų pateikimo rinkai, maisto sudedamųjų dalių ir pašarų, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų GMB151 (toliau – genetiškai modifikuotos sojos) arba kurie iš jų sudaryti arba pagaminti, pagal Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 5 ir 17 straipsnius; kadangi paraiška taip pat apėmė produktų, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų arba kurie iš jų sudaryti, naudojimą kitais tikslais nei maistui ir pašarams, išskyrus auginimą;

B. kadangi 2021 m. sausio 27 d. EFSA priėmė palankią nuomonę, kuri paskelbta 2021 m. balandžio 19 d.;

C. kadangi genetiškai modifikuotos sojos buvo sukurtos siekiant jas padaryti atsparias HPPD slopinantiems herbicidams, pavyzdžiui, izoksaflutolui, mezotrionui ir tembotrioninui, ir jos gamina insekticidinį baltymą (Bt toksiną) Cry14Ab-1.b ([5]), kuris yra toksiškas nematodams (apvaliosioms kirmėlėms);

Nepakankamas herbicidų liekanų, metabolitų ir kokteilio efektų vertinimas

D. kadangi nemažai tyrimų parodė, jog auginant herbicidams atsparias genetiškai modifikuotas kultūras naudojama daugiau papildomų herbicidų, labiausiai dėl to, kad atsirado herbicidams atsparių piktžolių ([6]); kadangi dėl šios priežasties tikėtina, kad genetiškai modifikuotoms sojoms bus dažniau naudojami didesni kiekiai papildomų herbicidų, o tai gali lemti didesnį liekanų kiekį nuimtame derliuje;

E. kadangi, remiantis Sąjungoje patvirtinta klasifikavimo ir ženklinimo sistema, izoksaflutolas yra labai toksiškas vandens organizmams ir įtariama, kad jis kenkia negimusiam kūdikiui ([7]);

F. kadangi rizikos vertinimo tikslais auginant genetiškai modifikuotas sojas buvo naudojamas tik izoksaflutolas; tačiau kadangi HPPD slopinantys herbicidai apima daug įvairių herbicidų, įskaitant mezotrioną, kuris taip pat gali būti dideliais kiekiais naudojamas auginant šias genetiškai modifikuotas sojas;

G. kadangi, EFSA nuomone, galima laikyti, kad mezotrionas „pasižymi endokrininę sistemą ardančiomis savybėmis“ ir „negalima atmesti“ galimo mezotriono skilimo produkto AMBA genotoksiškumo ([8]);

— 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų DAS-81419-2 × DAS–44406–6, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA(2021)0334);
— 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų arba trijų atskirų 1507, MIR162, MON810 ir NK603 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2021)0335);
— 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų Bt 11 (SYN-BTØ11-1), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (priimti tekstai, P9_TA (2021)0336).

([5]) EFSA nuomonė, p. 6 ir 7.

([6]) Žr., pvz., S. Bonny „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“, *Environmental Management*, 2016 m. sausio mėn. 57(1), p. 31–48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738, ir C. M. Benbrook, „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“, *Environmental Sciences Europe*; 2012 m. rugsėjo 28 d., tomas 24(1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24.

([7]) https://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.114.433

([8]) EFSA išvada dėl veikliosios medžiagos pesticido mezotriono rizikos vertinimo tarpusavio peržiūros, EFSA leidinys 2016; 14 (3):4419, p. 3, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4419.

H. kadangi laikoma, kad herbicidų liekanų ir jų skilimo produktų (metabolitų), randamų genetiškai modifikuotuose augaluose, vertinimas nėra EFSA genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės kompetencijos sritis, todėl jis nėra atliekamas vykdant GMO autorizacijos procedūrą; kadangi tai yra problema, nes tam, kaip atitinkamas genetiškai modifikuotas augalas suskaidys papildomus herbicidus, taip pat skilimo produktų sudėčiai, taigi ir metabolitų toksiškumui gali turėti įtakos pati genetinė modifikacija;

I. kadangi dėl specifinės žemės ūkio praktikos auginant herbicidams atsparius genetiškai modifikuotus augalus taip pat egzistuoja specifiniai herbicidų naudojimo būdai, atsiranda specifinių metabolitų kombinatorinis poveikis, ir į tai reikia atkreipti ypatingą dėmesį; kadangi EFSA į tuos būdus neatsižvelgė;

J. kadangi dėl to negalima daryti išvados, jog genetiškai modifikuotų sojų vartojimas yra saugus žmonių ir gyvūnų sveikatai;

Neišspręsti klausimai, susiję su Bt toksinais

K. kadangi atliekant saugumo tyrimus buvo naudojami izoliuoti Cry14Ab-1 baltymai, gauti iš rekombinantinių mikrobų sistemų ([9]); kadangi toksikologiniams tyrimams, atliekamiems su izoliuotais baltymais, galima priskirti mažai reikšmės dėl to, kad Bt toksinai genetiškai modifikuotuose augaluose, pavyzdžiui, kukurūzuose, medvilnėje ir sojose, iš esmės yra toksiškesni nei izoliuoti Bt toksinai; kadangi taip yra todėl, kad proteazės inhibitoriai (PI), esantys augalo audinyje, gali padidinti Bt toksinų toksiškumą, atidėdami jų skaidymąsi; kadangi šis reiškinys buvo įrodytas daugelyje mokslinių tyrimų, įskaitant vieną bendrovės „Monsanto“ prieš 30 metų atliktą tyrimą, kurie parodė, kad net labai mažas PI kiekis padidino Bt toksinų toksiškumą iki 20 kartų ([10]);

L. kadangi EFSA rizikos vertinimuose niekada nebuvo atsižvelgta į šį didesnį toksiškumą, nors jis yra svarbus visiems Bt augalams, patvirtintiems importuoti į Sąjungą ar joje auginti; kadangi todėl negalima atmesti rizikos, kylančios dėl padidėjusio toksiškumo dėl PI ir Bt toksinų sąveikos, žmonėms ir gyvūnams, vartojantiems maistą ir pašarus, kurių sudėtyje yra Bt toksinų;

M. kadangi iš įvairių tyrimų matyti, kad buvo nustatytas šalutinis poveikis imuninei sistemai, galintis pasireikšti patyrus Bt toksinų poveikį, ir kad kai kurie Bt toksinai gali turėti adjuvantinių savybių ([11]), t. y. dėl jų gali padidėti kitų baltymų, su kuriais šie baltymai sąveikauja, alergeniškumas;

N. kadangi atliekant mokslinį tyrimą nustatyta, kad Bt toksinų toksiškumas taip pat gali sustiprėti sąveikaujant su liekanomis, liekančiomis po purškimo herbicidais, ir kadangi reikia atlikti daugiau tyrimų dėl sukauptų įvykių kombinatorinio poveikio (genetiškai modifikuotos kultūros, kurios buvo modifikuotos, kad būtų atsparios herbicidams ir gamintų insekticidus Bt toksinų pavidalu) ([12]); kadangi vis dėlto laikoma, kad galimos herbicidų liekanų ir jų metabolitų sąveikos su Bt toksinais vertinimas nepatenka į EFSA GMO specialistų grupės kompetencijos sritį ir todėl nevykdomas atliekant rizikos vertinimą;

Valstybių narių kompetentingų institucijų pastabos

O. kadangi per trijų mėnesių konsultacijų laikotarpį valstybių narių kompetentingos institucijos pateikė EFSA pastabų ([13]); kadangi kritiškose pastabose buvo nurodyta, kad turėjo būti pateikti duomenys, siekiant įvertinti, ar genetiškai modifikuotose sojose kaupiasi herbicidų liekanos ir metabolitai, ar į Sąjungą importuojamose genetiškai modifikuotose sojose gali būti nepriimtinas tokių liekanų ir metabolitų kiekis, taip pat įvertinti poūmio toksiškumo ir toksinio poveikio vystymuisi bei reprodukcijai pasekmes, kadangi rizikos aplinkai vertinimo pagrindas yra susijęs su daugybe trūkumų, todėl išlieka neaiškumų dėl genetiškai modifikuotų sojų keliamos rizikos aplinkai, kadangi dabartinių tyrimų nepakanka, kad būtų galima padaryti išvadą, jog poveikis aplinkai, taigi ir nekontroliuojamiems organizmams bus nežymus, kadangi

---

([9]) EFSA nuomonė, p. 16.

([10]) S. C. MacIntosh, G. M. Kishore, F. J. Perlak, P. G. Marrone, T. B. Stone, S. R. Sims, R. L. Fuchs „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors“, *Journal of Agricultural and Food Chemistry,* 1990 m., Nr. 38, p. 1145–152, https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051

([11]) Žr. N. Rubio-Infante, L. Moreno-Fierros, „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“, *Journal of Applied Toxicology,* 2016 m. gegužės mėn., 36(5), p. 630–648, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252

([12]) https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0278691516300722?via%3Dihub

([13]) Su valstybių narių pastabomis dėl genetiškai modifikuotų sojų galima susipažinti prisijungus per EFSA klausimų registrą: https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5946

reikėtų atsižvelgti į genetiškai modifikuotų sojų auginimo poveikį šalyse gamintojose ir kadangi „remiantis dokumentų rinkinyje pateiktais įrodymais, negalima daryti išvados dėl sojų GMB151 lyginamojo vertinimo ar jų saugumo“;

Nedemokratiškas sprendimų priėmimas

P. kadangi Komisija pripažįsta, jog problemų kelia tai, kad GMO leidimo sprendimus Komisija ir toliau priima be patvirtinimo kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma, – tai yra reta išimtis suteikiant leidimus visam produktui, tačiau tapo norma priimant sprendimus dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų leidimų;

Q. kadangi per savo aštuntąją kadenciją Parlamentas priėmė iš viso 36 rezoliucijas, kuriomis nepritarė tam, kad į rinką būtų teikiamas genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai (33 rezoliucijos) ir kad Sąjungoje būtų leidžiama auginti GMO (trys rezoliucijos); kadangi per devintąją kadenciją Parlamentas jau priėmė 21 prieštaravimą dėl GMO pateikimo rinkai; kadangi nė vienas iš šių GMO nebuvo patvirtintas kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma; kadangi tarp priežasčių, dėl kurių valstybės narės nepritaria leidimų išdavimui, yra mokslininkų susirūpinimą keliantys klausimai, susiję su rizikos vertinimu;

R. kadangi, nepaisydama pačios pripažintų demokratijos trūkumų, to, kad valstybės narės jos nepalaiko, ir Parlamento prieštaravimų, Komisija ir toliau suteikia leidimus GMO;

S. kadangi nereikia teisės aktų pakeitimų, kad Komisija galėtų nesuteikti leidimų GMO, kai apeliaciniame komitete nesama patvirtinimo kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma ([14]);

Sąjungos tarptautinių įsipareigojimų laikymasis

T. kadangi 2017 m. Jungtinių Tautų (JT) specialiojo pranešėjo teisės į maistą klausimais paskelbtoje ataskaitoje nustatyta, kad ypač besivystančiose šalyse pavojingi pesticidai daro katastrofišką poveikį sveikatai ([15]); kadangi JT darnaus vystymosi tikslas (DVT) Nr. 3.9 – iki 2030 m. iš esmės sumažinti mirčių ir ligų, kurias sukelia pavojingos cheminės medžiagos, skaičių ir oro, vandens ir dirvožemio taršą bei užterštumą ([16]); kadangi suteikus leidimą importuoti genetiškai modifikuotas sojas padidėtų šios kultūros, kuri buvo modifikuota taip, kad ją būtų galima apdoroti HPPD slopinančiais herbicidais, pavyzdžiui, izoksaflutolu ir mezotrionu, paklausa, todėl padidėtų poveikis darbuotojams trečiosiose šalyse; kadangi ypatingą susirūpinimą kelia rizika dėl padidėjusio poveikio darbuotojams ir aplinkai, susijusio su herbicidams atspariomis genetiškai modifikuotomis kultūromis, atsižvelgiant į tai, kad naudojama daugiau herbicidų;

U. kadangi miškų naikinimas yra pagrindinė biologinės įvairovės nykimo priežastis; kadangi naudojant žemę ir keičiant žemės naudojimo paskirtį (daugiausia dėl miškų naikinimo) išmetamųjų teršalų kiekis yra antra pagal dydį klimato kaitos priežastis po iškastinio kuro deginimo ([17]); kadangi JT DVT 15-asis tikslas yra iki 2020 m. sustabdyti miškų naikinimą ([18]); kadangi miškai atlieka daugiafunkcį vaidmenį ir padeda siekti daugumos JT DVT ([19]);

([14]) Pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011 6 straipsnio 3 dalį, jei apeliaciniame komitete nepasiekiamas patvirtinimas kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma, Komisija gali suteikti leidimą, bet neprivalo to daryti.

([15]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx.

([16]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/.

([17]) 2019 m. liepos 23 d. Komisijos komunikatas „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“ (COM (2019)0352), p. 1.

([18]) Žr. 15.2 tikslą: https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/.

([19]) 2019 m. liepos 23 d. Komisijos komunikatas „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“ (COM (2019)0352), p. 2.

V. kadangi sojų auginimas yra bene svarbiausia Pietų Amerikoje esančių Amazonės, Serado ir Gran Čako miškų naikinimo priežastis; kadangi 97 proc. Brazilijoje ir 100 proc. Argentinoje užaugintų sojų yra genetiškai modifikuotos ([20]); kadangi didžiąją daugumą genetiškai modifikuotų sojų, kurias leidžiama auginti Brazilijoje ir Argentinoje, taip pat leidžiama importuoti į Sąjungą;

W. kadangi Sąjunga yra JT biologinės įvairovės konvencijos (toliau – JT CBD), kurioje aiškiai nurodoma, kad tiek eksportuojančios, tiek importuojančios valstybės prisiima su biologine įvairove susijusius tarptautinius įsipareigojimus, šalis;

X. kadangi Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 nustatyta, kad genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai turi nedaryti neigiamo poveikio žmonių ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai, ir reikalaujama, kad Komisija, rengdama sprendimą, atsižvelgtų į visas atitinkamas Sąjungos teisės aktų nuostatas ir kitus teisėtus veiksnius, susijusius su svarstomu dalyku; kadangi tokie teisėti veiksniai turėtų apimti Sąjungos įsipareigojimus pagal JT darnaus vystymosi tikslus (toliau – DVT), Paryžiaus klimato susitarimą ir JT CBD;

1. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektu viršijami Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 numatyti įgyvendinimo įgaliojimai;

2. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektas neatitinka Sąjungos teisės, nes jis nesuderinamas su Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 tikslu, pagal kurį, remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 178/2002 ([21]) nustatytais bendraisiais principais, siekiama nustatyti pagrindą, leidžiantį užtikrinti aukštą žmonių gyvybės ir sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, taip pat aplinkos ir vartotojų interesų apsaugos lygį, kalbant apie genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus, kartu užtikrinant veiksmingą vidaus rinkos veikimą;

3. prašo Komisijos atsiimti savo įgyvendinimo sprendimo projektą;

4. dar kartą ragina Komisiją nesuteikti leidimų herbicidams atspariems genetiškai modifikuotiems kultūriniams augalams, kol nebus išsamiai ištirtos grėsmės sveikatai, susijusios su herbicidų liekanomis kiekvienu konkrečiu atveju, o atliekant tokį vertinimą reikalaujama visapusiškai įvertinti visas herbicidų liekanas, atsiradusias dėl genetiškai modifikuotų kultūrinių augalų purškimo papildomais herbicidais, šių herbicidų skilimo produktus ir jų kombinatorinį poveikį, įskaitant poveikį pačiam genetiškai modifikuotam augalui;

5. palankiai vertina tai, kad Komisija 2020 m. rugsėjo 11 d. rašte nariams pagaliau pripažino, kad priimant sprendimus dėl GMO leidimų reikia atsižvelgti į tvarumą ([22]); vis dėlto reiškia didelį nusivylimą, kad nuo to laiko Komisija ir toliau suteikia leidimus į Sąjungą importuoti GMO, nepaisant nuolatinių Parlamento ir daugumos valstybių narių, balsavusių prieš tokius leidimus, prieštaravimų;

6. ragina EFSA prašyti duomenų apie maisto ir pašarų, gautų iš genetiškai modifikuotų augalų, vartojimo poveikį žarnyno mikrobiomai;

7. ragina EFSA išplėsti savo rizikos vertinimą, kad būtų visapusiškai atsižvelgta į visą Bt toksinų, genetiškai modifikuotų augalų ir jų sudedamųjų dalių sąveiką ir kombinatorinį poveikį, taip pat purškiamų papildomų herbicidų liekanas, ir įvertinti susijusį poveikį aplinkai, sveikatai bei maisto saugai;

([20]) Tarptautinė žemės ūkio biotechnologijų programų įsigijimo tarnyba, „Global status of Commercialized Biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years“, ISAAA informacinis pranešimas Nr. 53 (2017), p. 16 ir 21, https://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf.

([21]) 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1).

([22]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

2022 m. vasario 15 d., antradienis

8. ragina Komisiją nedelsiant prireikus sustabdyti Brazilijoje ir Argentinoje auginamų genetiškai modifikuotų sojų importą pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 53 straipsnį, kol bus sukurti veiksmingi teisiškai privalomi mechanizmai, kuriais būtų užkertamas kelias Sąjungos rinkai pateikti produktus, sietinus su miškų naikinimu ir susijusiais žmogaus teisių pažeidimais;

9. pakartoja savo raginimą įgyvendinti Europos augalinių baltymų gamybos ir tiekimo strategiją ([23]), pagal kurią Sąjunga galėtų tapti mažiau priklausoma nuo genetiškai modifikuotų sojų importo ir sukurtų trumpesnes maisto grandines ir regionines rinkas;

10. dar kartą ragina Komisiją atsižvelgti į Sąjungos įsipareigojimus pagal tarptautinius susitarimus, kaip antai Paryžiaus klimato susitarimą ir JT biologinės įvairovės konvenciją bei JT DVT; pakartoja savo raginimą prie įgyvendinimo aktų projektų pridėti aiškinamąjį memorandumą, kuriame būtų paaiškinta, kaip tais aktais laikomasi žalos nedarymo principo ([24]);

11. pabrėžia, kad 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento priimtuose pakeitimuose dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 ([25]), kuriuos parlamentas priėmė kaip derybų su Taryba pagrindą, teigiama, kad Komisija nesuteikia leidimo naudoti GMO, kai nėra palankiai balsuojančios kvalifikuotos valstybių narių daugumos; primygtinai ragina, kad Komisija gerbtų šią poziciją, ir ragina Tarybą tęsti savo darbą ir skubiai priimti bendrą požiūrį dėl šio dokumento;

12. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

([23]) 2020 m. sausio 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos žaliojo kurso (OL C 270, 2021 7 7, p. 2), 64 dalis.
([24]) 2020 m. sausio 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos žaliojo kurso (OL C 270, 2021 7 7, p. 2), 102 dalis.
([25]) Priimti tekstai, P9_TA(2020)0364.